

Brussel, 24.10.2017
COM(2017) 650 final/2

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie voor 2018

Een agenda voor een meer verenigd, sterker en meer democratisch Europa

I. EEN MEER VERENIGDE, STERKERE EN MEER DEMOCRATISCHE UNIE

Europa hervindt duidelijk weer zijn kracht. De Europese Unie beleeft nu al vijf jaar een economisch herstel dat tot in elke lidstaat doordringt. De groei bedraagt nu ruim 2 % in de EU als geheel en 2,2 % in de eurozone: Europa's economie is de afgelopen twee jaar sneller gegroeid dan die van de Verenigde Staten. Er zijn tijdens het mandaat van de huidige Commissie bijna acht miljoen banen bijgekomen, deels dankzij het werk van de Europese instellingen, de bijdrage van het Europees Fonds voor strategische investeringen, de jongerengarantie, de Europese structuur- en investeringsfondsen en het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Het vertrouwen in de Europese Unie keert terug. De leiders hebben in maart dit jaar in Rome verklaard dat zij de Europese Unie sterker en weerbaarder willen maken door naar sterkere eensgezindheid en solidariteit te streven en de gemeenschappelijke regels na te leven.

Europa heeft nu de kans, maar die kans moet het wel benutten. Om ten volle van de huidige dynamiek te profiteren, stelt de Commissie het werkprogramma voor dat zij de komende 14 maanden, tot het einde van 2018, wil uitvoeren. Het werkprogramma bouwt voort op de routekaart voor een meer verenigde, sterkere en meer democratische Unie, die voorzitter Juncker op 13 september 2017 heeft gepresenteerd als aanvulling op zijn Staat van de Unie. Het zal ertoe bijdragen dat Europa op koers blijft en zijn positieve agenda kan uitvoeren. Ook zorgt het ervoor dat Europa zich duidelijk blijft richten op de zaken die belangrijk zijn, waar Europese actie een duidelijke en aantoonbare meerwaarde heeft.

De voorstellen die essentieel zijn voor het voltooien van de digitale eengemaakte markt, de energie-unie, de kapitaalmarktenunie, de bankenunie, de veiligheidsunie en het alomvattende Europese migratiebeleid, zijn door de Commissie al voor 80 % gepresenteerd¹. Voorrang hebben nu het omzetten van de voorstellen in wetgeving en het uitvoeren van die wetgeving. Hoe eerder het Europees Parlement en de Raad het wetgevingsproces afronden, hoe sneller voor burgers en bedrijven de voordelen van onze gezamenlijke werkzaamheden merkbaar zullen zijn. De Commissie zal haar inspanningen opvoeren om de medewetgevers in elke fase te ondersteunen.

Het werkprogramma voor 2018 heeft twee belangrijke aandachtsgebieden. Het omvat ten eerste een beperkt aantal gerichte wetgevingsmaatregelen om de komende maanden de werkzaamheden op de prioritaire beleidsgebieden af te ronden. De Commissie zal alle wetgevingsvoorstellen uiterlijk in mei 2018 indienen. Hierdoor hebben het Europees Parlement en de Raad de tijd en de ruimte om het wetgevingswerk af te ronden voordat de Europeanen bij de Europese verkiezingen van juni 2019 hun democratische oordeel geven over wat we samen hebben bereikt.

In de tweede plaats wordt in het werkprogramma een aantal initiatieven gepresenteerd met een meer toekomstgericht perspectief: de wijze waarop de nieuwe Unie van 27 vorm geeft aan

¹ „The European Commission at mid-term — State of play of President Juncker's ten priorities”, verslag van het Europees Parlement, 11 juli 2017.

haar toekomst voor 2025. Deze initiatieven zijn gebaseerd op het debat dat op gang is gebracht door het witboek van de Commissie over de toekomst van Europa en op de toespraak over de Staat van de Unie. Alle initiatieven kunnen worden gerealiseerd door volledig gebruik te maken van de nog onbenutte mogelijkheden die het Verdrag van Lissabon biedt². Al deze initiatieven zullen voor het aflopen van het mandaat van de Commissie worden gepresenteerd.

Zoals ook de voorgaande jaren het geval was, bevat het werkprogramma tevens voorstellen die het gevolg zijn van evaluaties van vigerende wetgeving die in het kader van het Refit-programma zijn verricht en rekening houden met de adviezen van het Refit-platform. Om de medewetgevers in staat te stellen voorrang te geven aan de voorstellen die werkelijk van belang zijn, noemt het werkprogramma een aanzienlijk aantal voorstellen die volgens ons kunnen worden ingetrokken, omdat in het Europees Parlement en de Raad geen akkoord te verwachten is of omdat zij technisch achterhaald zijn. Verder voorziet dit werkprogramma in de intrekking van wetteksten die achterhaald zijn³. Tegelijkertijd publiceren wij een overzicht van de agenda voor betere regelgeving van de Commissie en de resultaten daarvan⁴, tezamen met het Refit-scorebord, waarin gedetailleerd is aangegeven welk gevolg wij geven aan de adviezen van het Refit-platform en hoe het staat met de lopende evaluaties en herzieningen van bestaande wetgeving.

II. AFRONDING EN UITVOERING VAN DE TIEN PRIORITEITEN VAN DE COMMISSIE-JUNCKER⁵

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

De betere economische vooruitzichten hangen nauw samen met de groei van vertrouwen en investeringen in heel Europa. Hierdoor is werkgelegenheid en groei ontstaan en wordt nieuwe – zowel fysieke als digitale – infrastructuur ondersteund. Dat helpt Europa om in een sneller tempo over te schakelen op schone energie. We moeten nu doorgaan met onze inspanningen voor meer investeringen. Het investeringsplan voor Europa is belangrijk om projecten van de grond te krijgen, het midden- en kleinbedrijf te steunen en werkgelegenheid te creëren. Om deze voortgang te consolideren, moeten we haast maken met de uitvoering van het voorstel voor „EFSI 2.0” en het omnibusvoorstel⁶. Dat maakt het gemakkelijker om de Europese structuur- en investeringsfondsen te combineren met het Europees Fonds voor strategische investeringen. De investeringen kunnen niet duurzaam worden gestimuleerd zonder begeleidende structurele hervormingen. We zullen een analyse uitvoeren van dergelijke hervormingen, gericht op de totstandkoming van investeringen. De Commissie blijft

² Bijlage 1 (Nieuwe initiatieven) en bijlage 3 (Prioritaire lopende voorstellen) bevatten gedetailleerde lijsten van deze voorstellen.

³ Bijlage 4 bevat de lijst van in te trekken voorstellen en bijlage 5 de lijst van in te trekken wetgeving.

⁴ Mededeling over de voltooiing van de agenda voor betere regelgeving: betere oplossingen voor betere resultaten (COM(2017) 651).

⁵ De Commissie zal haar communicatieactiviteiten in 2018 concentreren op de prioriteiten van de Commissie, op basis van de maatregel inzake institutionele communicatie in 2017-2018 in het kader van het meerjarig financieel kader 2014-2020 (C(2016) 6838 van 25.10.2016), met bijzondere nadruk op de routekaart naar Sibiu.

⁶ Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI) (COM(2016) 597). Omnibusvoorstel (COM(2016) 605).

gebruikmaken van het Europees semester om het economisch beleid te coördineren en een groeistrategie te bevorderen die leidt tot investeringen, gezonde overheidsfinanciën en structurele hervormingen.

De Europese economie is afhankelijk van haar industriële concurrentievermogen. Op basis van de visie van de belanghebbenden heeft de Europese Commissie daarom een vernieuwde strategie voor het industriebeleid voor Europa gepresenteerd⁷. Ons doel is innovatie, werkgelegenheid en groei te ondersteunen door middel van onze strategie voor een circulaire economie⁸, die grote voordelen kan opleveren voor onze economie, ons concurrentievermogen en ons milieu. We stellen daarom een beperkt aantal voorstellen voor om onze activiteiten op dit gebied te intensiveren. Deze zullen zich met name richten op de wijze waarop wij kunststoffen produceren en gebruiken, waarbij het streven is ervoor te zorgen dat alle kunststof verpakkingen in 2030 recyclebaar zijn, en op het hergebruik van water en het beheer van drinkwater. Wij stellen tevens een kader voor om de vooruitgang bij de ontwikkeling van de circulaire economie te monitoren. In het kader van onze sectorale aanpak voor betere regelgeving zullen we aandacht besteden aan de juridische, technische en praktische belemmeringen waarmee we bij de wetgeving inzake chemicaliën, producten en afvalstoffen worden geconfronteerd. We gaan verder met de evaluatie van de strategie voor de bio-economie van 2012⁹ en onderzoeken wat de beste manier is om die verder uit te voeren, onder meer door verruiming van het toepassingsgebied.

Hoewel de algemene economische context aanzienlijk verbetert, wordt de Europese Unie nog steeds geconfronteerd met de gevolgen van de crisis en moet zij de sterkere groei omzetten in nieuwe banen, billijkheid en nieuwe kansen voor iedereen. Deze Commissie heeft de grondslag gelegd voor een succesvolle aanpak van deze uitdagingen, onder meer door de Europese agenda voor vaardigheden¹⁰. Deze agenda moet nu op het niveau van de lidstaten en op regionaal niveau worden gestimuleerd met de steun van het Europees Sociaal Fonds, waarbij bijzondere aandacht moet uitgaan naar basisvaardigheden en digitale vaardigheden.

Een connectieve digitale eengemaakte markt

Elke dag gebruiken 360 miljoen Europeanen internet om te werken, te studeren, te winkelen of contacten te onderhouden. Europa heeft daarom behoefte aan een echte digitale eengemaakte markt. De Commissie heeft met dit doel voor ogen sinds mei 2015 al 24 wetgevingsvoorstellen ingediend. Tot op heden zijn slechts zes van die voorstellen door de medewetgevers goedgekeurd. Het Europees Parlement en de Raad zouden nu de lopende voorstellen snel moeten afhandelen, met name die over het wetboek voor elektronische communicatie, de voorgestelde hervorming van het auteursrecht en de richtlijn over digitale inhoud. Europa heeft behoefte aan nauwere samenwerking op het gebied van spectrumbeheer, met als doel zeer snelle vaste en mobiele netwerken (5G) van wereldklasse op te zetten en de gecoördineerde beschikbaarheid van spectrum tegen 2020 te verbeteren onder consistente

⁷ Mededeling „Investeren in een slimme, innovatieve en duurzame industrie – Een hernieuwde strategie voor het industriebeleid van de EU” (COM(2017) 479).

⁸ Verslag inzake de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie (COM(2017) 33).

⁹ Mededeling „Innovatie voor duurzame groei: een bio-economie voor Europa” (COM(2012) 60).

¹⁰ Mededeling „Een nieuwe agenda voor vaardigheden voor Europa” (COM(2016) 381).

economische en regelgevingsomstandigheden. Om de digitale eengemaakte markt te voltooien, presenteren wij ook een voorstel inzake billijkheid in de betrekkingen tussen platforms en bedrijven, een initiatief voor de bestrijding van „nepnieuws” en herziene richtsnoeren inzake aanmerkelijke marktmacht in de sector elektronische communicatie.

Het welslagen van de digitale eengemaakte markt hangt uiteindelijk af van het vertrouwen van de Europeanen. Cyberaanvallen komen steeds vaker voor en Europeanen worden geconfronteerd met allerlei nieuwe bedreigingen op internet. Om deze aan te pakken, heeft de Commissie al op 13 september een aantal voorstellen ingediend om onze burgers beter te beschermen tegen dreigingen die kunnen ontstaan door de toepassing van nieuwe technologieën¹¹. We zullen dit pakket afronden en de stabiliteit van onze economieën en onze democratieën beter bestand maken tegen cyberaanvallen door een netwerk van kenniscentra inzake cyberbeveiliging op te zetten. De Commissie zal zich ook blijven richten op het optimaal benutten van de kansen die worden geboden door nieuwe technologieën, zoals high performance computing en zelfrijdende auto's. Wij zullen er ook naar streven optimaal gebruik te maken van kunstmatige intelligentie, een technologie die in toenemende mate een rol zal spelen in onze economieën en samenlevingen.

Een schokbestendige energie-unie en een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering

We hebben aanzienlijke vooruitgang geboekt met de totstandbrenging van de energie-unie. Prioriteit hebben nu de vaststelling van het pakket Schone energie voor alle Europeanen¹², dat in december 2016 is gepresenteerd, en de indiening van de voorstellen voor actualisering van ons beleid inzake klimaatverandering. De Commissie blijft werken aan verbetering van de continuïteit van de energievoorziening en de werking van de interne markt. We zullen voorstellen indienen voor gemeenschappelijke regels voor gaspijpleidingen die de Europese interne gasmarkt binnenkomen. We gaan met Rusland onderhandelen over de belangrijkste beginselen voor de exploitatie van de Nord Stream 2-gaspijpleiding, zodra de Raad het door ons aanbevolen krachtige mandaat heeft goedgekeurd. Op het gebied van vervoer zal de Commissie haar inspanningen richten op nieuwe CO2-normen voor auto's, bestelwagens en zware bedrijfsvoertuigen. Wij zullen onze werkzaamheden met betrekking tot batterijen en de infrastructuur voor alternatieve brandstoffen intensiveren, in het besef van de strategische rol van deze zaken in de transitie naar schone mobiliteit en schone energie.

Een diepere, billijkere interne markt met een versterkte industriële basis

Een goed functionerende interne markt vormt de kern van het Europese project. Dankzij de interne markt verloopt het verkeer van personen, diensten, goederen en kapitaal vrijer. De interne markt biedt Europese ondernemingen kansen en consumenten een grotere keus en lagere prijzen. Om het bedrijfsleven te steunen met duidelijke, moderne en efficiënte regels, zal de Commissie haar inspanningen het komende jaar richten op herziening van het EU-vennootschapsrecht. We blijven ernaar streven de nationale begrotingen te beschermen tegen schadelijke fiscale praktijken. Dit streven houdt in dat we werken aan gemoderniseerde regels

¹¹ Mededeling „Weerbaarheid, afschrikking en defensie: bouwen aan sterke cyberbeveiliging in Europa (JOIN(2017) 450).

¹² Schone energie voor alle Europeanen (COM(2016) 860).

voor het bepalen van btw-tarieven, nieuwe regels voor de administratieve samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van de btw, een voorstel tot vereenvoudiging van het btw-stelsel voor het mkb en regels inzake de belastingheffing over de winsten die multinationals in de digitale economie genereren. Daarnaast zal de Commissie maatregelen voorstellen tot verbetering van de werking van de voedselvoorzieningsketen. Die maatregelen helpen boeren om hun positie op de markt te versterken en dragen ertoe bij hen te beschermen tegen toekomstige schokken.

Ter voltooiing van de kapitaalmarktenunie¹³ zullen wij voorstellen doen om de interactie tussen financiën en technologie aan te pakken, alsmede voorstellen voor regels inzake crowdfunding en peer-to-peerfinanciering. Het gebruik van gedekte obligaties wordt vergemakkelijkt en de belemmeringen voor de grensoverschrijdende distributie van beleggingsfondsen worden gereduceerd. Ook zullen we een initiatief voor duurzame financiering presenteren. Er komt een voorstel voor nieuwe regels voor grensoverschrijdende betalingen, die ook gelden voor andere valuta's dan de euro. Dit zal er mede voor zorgen dat alle Europeanen lagere tarieven betalen voor het overmaken van geld naar het buitenland of het opnemen van geld uit geldautomaten tijdens hun vakantie.

Er is nog heel wat werk voor de boeg om ervoor te zorgen dat sociale rechtvaardigheid en arbeidsrechten wezenskenmerken zijn van de eengemaakte markt. De Commissie zal problemen in verband met arbeidsmobiliteit en de coördinatie van de sociale zekerheid aanpakken door voor te stellen een Europese arbeidsinspectie op te richten en een Europees socialezekerheidsnummer in het leven te roepen, dat de contacten van burgers met de overheid op tal van gebieden moet vereenvoudigen. We komen met een voorstel om de socialezekerheidsstelsels te moderniseren. Zo kan rekening worden gehouden met nieuwe vormen van werk om de leemtes op te vullen. Iedereen die werkt, ongeacht zijn arbeidsstatus, kan een bijdrage leveren en krijgt toegang tot sociale zekerheid. Om werknemers op de interne markt beter te beschermen, zal de Commissie voorstellen doen voor strengere voorschriften over de informatie die schriftelijk aan werknemers moet worden verstrekt over hun arbeidsvoorwaarden.

Ook moeten we onze burgers beter beschermen. Als bijdrage daaraan zullen we een gemeenschappelijk actieplan inzake het nationale vaccinatiebeleid presenteren. Dit moet de lidstaten hulp bieden bij de uitvoering van vaccinatieprogramma's, vaccinatievrees terugdringen en het aanbod van vaccins verbeteren.

Een diepere en billijkere economische en monetaire unie

Om de dynamiek van het herstel te handhaven, zal de Commissie aanbevelen een in grote lijnen neutrale begrotingskoers voor de eurozone te hanteren, waarbij de nadruk blijft liggen op versterking van de economische en sociale convergentie en weerbaarheid. We zullen ook blijven werken aan de totstandkoming van een diepere en billijkere economische en monetaire unie en een sterkere democratische verantwoordingsplicht. De economische en monetaire unie

¹³ De geplande maatregelen voor de voltooiing van de kapitaalmarktenunie zijn aangekondigd in de tussentijdse evaluatie van juni 2017 (zie COM(2017) 292).

is het beste instrument waarover we beschikken om Europa meer welvaart te brengen en de Europeanen te beschermen tegen toekomstige economische schokken. De Commissie zal voor eind 2017 een voorstel doen voor een uitgebreid pakket maatregelen om vaart te zetten achter deze werkzaamheden.

In dat verband zullen wij voorstellen om het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) op te nemen in het rechtskader van de Europese Unie. Dat moet leiden tot een betere democratische verantwoording en tegelijkertijd de rol van het Parlement en de besluitvorming versterken. Ons doel moet zijn een echt Europees Monetair Fonds tot stand te brengen, dat op crises een respons kan bieden. Dit moet een aanvulling vormen op de gebruikelijke dagelijkse coördinatie van het economisch beleid en de toezichtsinstrumenten. We zullen ook voorstellen een speciaal onderdeel voor de eurozone in de EU-begroting op te nemen, met vier functies: bijstand voor structurele hervormingen, stabilisatie, een vangnet voor de bankenunie en een convergentie-instrument voor pretoetredingssteun aan lidstaten die de euro willen invoeren. Ook zullen wij voorstellen om de inhoud van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie op te nemen in het rechtskader van de EU, zoals overeengekomen in 2012, waarbij rekening wordt gehouden met de passende flexibiliteit die in het stabiliteits- en groeipact is ingebouwd en die de Commissie sinds januari 2015 erkent. Onze economische en monetaire unie zal pas sterker worden als solidariteit en verantwoordelijkheid hand in hand gaan.

De voltooiing van de bankenunie, die moet leiden tot zowel risicovermindering als risicodeling in de banksector, is een andere belangrijke pijler van deze werkzaamheden. De Commissie heeft onlangs een ambitieuze maar realistische koers uitgezet om overeenstemming te bereiken over alle nog niet voltooide bestanddelen van de bankenunie – met name het Europees depositoverzekeringstelsel – op basis van de huidige verbintenissen door de Raad¹⁴. We zullen verdere voorstellen indienen inzake oninbare leningen en de ontwikkeling van door overheidsobligaties gedekte effecten in de EU. Een volwaardige bankenunie draagt, samen met de kapitaalmarktenunie, bij tot de totstandkoming van het stabiele en geïntegreerde financiële stelsel dat burgers en bedrijven nodig hebben.

De Europese pijler van sociale rechten¹⁵ zal een nieuwe impuls geven aan het proces van convergentie naar betere arbeids- en levensomstandigheden in de lidstaten. De pijler van sociale rechten stuurt de sociale agenda van de EU op alle niveaus en zal ons helpen stappen te zetten in de richting van een gemeenschappelijke opvatting over wat sociaal rechtvaardig is in onze eengemaakte markt — naar een „Unie voor sociale normen”, zoals bepleit door voorzitter Juncker in zijn Staat van de Unie 2017. We verwachten dat de Europese pijler van sociale rechten op de sociale top van Göteborg in november zal worden afgekondigd. Het nieuwe sociale scorebord, dat onderdeel is van de Europese pijler van sociale rechten, zal worden opgenomen in het Europees semester, zodat we de vooruitgang op dit gebied op passende wijze kunnen volgen.

¹⁴ Mededeling over de voltooiing van de bankenunie (COM(2017) 592).

¹⁵ Mededeling over de oprichting van een Europese pijler van sociale rechten (COM(2017) 250).

Een evenwichtige en vooruitstrevende handelspolitiek om de mondialisering in goede banen te leiden

Als grootste handelsmacht ter wereld is Europa afhankelijk van open en eerlijke handel met partners in de hele wereld. Wij streven naar een progressieve en ambitieuze handelsagenda die een goede balans tot stand brengt tussen openheid en wederkerigheid en de handhaving van sociale en milieunormen. De handelsovereenkomsten die de EU sluit, creëren groei en werkgelegenheid. We zullen de onderhandelingen met de Mercosur en Mexico voortzetten en er samen met het Europees Parlement en de lidstaten voor zorgen dat onder andere met Japan, Singapore en Vietnam overeenkomsten tot stand komen en naar behoren worden uitgevoerd, zodat deze baten ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. We willen ook meer haast maken met de handelsbesprekingen met Australië en Nieuw-Zeeland zodra de Raad de door de Commissie aanbevolen onderhandelingsmandaten goedkeurt. Wij zijn evenwel geen naïeve voorstanders van vrijhandel. We zullen dit jaar verder streven naar het behoud en de bevordering van de strenge Europese normen in de betrekkingen met derde landen, en naar gelijke concurrentievoorwaarden voor Europese ondernemingen en werknemers overal ter wereld. Het is in dit verband essentieel dat het Europees Parlement en de Raad snel hun goedkeuring verlenen aan de voorstellen voor modernisering van de handelsbeschermingsinstrumenten en de screening van buitenlandse directe investeringen in de EU¹⁶.

Een op wederzijds vertrouwen gebaseerde ruimte van recht en grondrechten

Vertrouwen is uiteindelijk een noodzakelijke voorwaarde voor het welslagen van de eengemaakte markt. Dit vertrouwen kan gemakkelijk verloren gaan als consumenten vinden dat er voor hen geen rechtsmiddelen beschikbaar zijn als zij schade hebben geleden. De Commissie zal daarom een „new deal” voor de consument voorstellen om gerechtelijke tenuitvoerlegging en buitengerechtelijke geschillenbeslechting te verbeteren en de coördinatie en doeltreffende maatregelen door de nationale consumentenautoriteiten te faciliteren. Wij zullen ook blijven werken aan de bescherming van klokkenluiders.

De Unie zet zich in voor het bevorderen van het welzijn van burgers, hetgeen inhoudt dat aan hun veiligheid wordt bijgedragen. Zij heeft het afgelopen jaar een belangrijke rol gespeeld bij de bescherming van burgers tegen natuurrampen en moet dat blijven doen. Het EU-mechanisme voor civiele bescherming getuigt van de solidariteit binnen Europa, zowel binnen als buiten de grenzen van de Unie. Daarom stellen wij voor het mechanisme te versterken en het een eigen operationele capaciteit te geven, zodat de Unie voor betere crisis- en noodhulp aan de burgers kan zorgen, met maximale efficiëntie en minimale bureaucratie.

Voltooiing van de veiligheidsunie is een prioriteit. Hoewel reële vooruitgang is geboekt in de strijd tegen het terrorisme, zullen wij voorstellen doen om rechtshandhavingsautoriteiten betere grensoverschrijdende toegang te geven tot elektronisch bewijsmateriaal en financiële gegevens en om de regels ter bestrijding van precursoren voor explosieven, die terroristen gebruiken om zelf wapens te maken, te versterken. Wij blijven streven naar betere samenwerking met socialemediabedrijven om terroristische en andere illegale inhoud online

¹⁶ Zie bijlage 3 over prioritaire lopende voorstellen.

op te sporen en te verwijderen, en zo nodig zullen wij wetgeving over het verwijderen van terroristische inhoud voorstellen. De Commissie zal de lidstaten blijven ondersteunen bij het bestrijden van radicalisering en het uitvoeren van het actieplan voor de bescherming van publieke ruimten¹⁷. Zij werkt aan verdere maatregelen om de veiligheid van passagiers te verbeteren. Met een voorstel voor de interoperabiliteit van informatiesystemen zullen we onze inspanningen om de Europese Unie tot een veiliger samenleving te maken opvoeren, met volledige inachtneming van de grondrechten.

De uitwisseling van informatie en gegevens is een essentieel kenmerk van onze samenlevingen en heeft steeds vaker een grensoverschrijdende dimensie. De Commissie zal haar richtsnoeren actualiseren over de keuzes die moeten worden gemaakt op het gebied van de bewaring van gegevens. De Commissie streeft er ook naar om begin 2018 een adequaatheidsbesluit vast te stellen inzake Japan, teneinde het vrije verkeer van persoonsgegevens tussen de EU en Japan te waarborgen als integrerend onderdeel van ons versterkt economisch partnerschap.

De Commissie bevestigt opnieuw het belang dat zij aan het Schengensysteem hecht en is van plan om zo spoedig mogelijk „terug naar Schengen” te gaan. Zij neemt redelijke verzoeken van de lidstaten op veiligheidsgebied daarbij ten volle in acht. Daarvoor is het essentieel dat het Europees Parlement en de Raad het voorstel van de Commissie over de herziening van de Schengengrenscodes snel goedkeuren.

Naar een nieuw migratiebeleid

We liggen op schema met de uitvoering van de Europese migratieagenda. Het Europees Parlement en de Raad moeten nu prioriteit geven aan de voorstellen die al op tafel liggen. Met name de hervorming van het Dublinsysteem¹⁸ is de sleutel tot een gemeenschappelijk Europees asielstelsel dat gebaseerd is op solidariteit en ervoor zorgt dat verantwoordelijkheden worden gedeeld. Wij steunen het streven van het Europees Parlement en de Raad om de werkzaamheden voor de hervorming van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel uiterlijk in juni 2018 af te ronden.

Het migratiepartnerschapskader is van essentieel belang voor het verwezenlijken van de externe component van het migratiebeleid. Voor een efficiënter optreden van de EU om mensen die geen verblijfsrecht hebben in de EU te doen terugkeren, moeten de lidstaten zich samen met derde landen krachtdadig inzetten. Wij hebben een extern investeringsplan¹⁹ opgezet ter ondersteuning van een nieuwe generatie van investeringen in onze nabuurschap en op het Afrikaanse continent, dat wij nu snel ten uitvoer zullen leggen om steun te bieden aan duurzame plaatselijke projecten.

¹⁷ Actieplan ter ondersteuning van de bescherming van openbare ruimten (COM(2017) 612).

¹⁸ Voorstel voor een verordening tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (COM(2016) 270).

¹⁹ Mededeling „Stimuleren van Europese investeringen voor banen en groei: naar een tweede fase van het Europees Fonds voor strategische investeringen en een nieuw Europees extern investeringsplan” (COM(2016) 581).

Europa heeft effectieve legale migratiemogelijkheden nodig als alternatief voor de mensen die nu hun leven op het spel zetten en worden uitgebuit door netwerken van mensensmokkelaars. Door de inspanningen op het gebied van hervestiging op te voeren, kan de EU een geloofwaardige respons bieden aan personen die internationale bescherming behoeven. Europa is een vergrijzend continent en heeft daarom ook behoefte aan legale migratie om demografische lacunes en leemten op het gebied van vaardigheden te overbruggen. Dit is een van de terreinen waar gezamenlijke actie van de EU betere resultaten biedt dan lidstaten die afzonderlijk optreden. Over het voorstel betreffende toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan („blauwe kaart”²⁰) moet snel overeenstemming worden bereikt. De Commissie zal in 2018 bovendien de nodige voorstellen doen voor een herziening van de Visumcode en een upgrade van het Visuminformatiesysteem en zal in dat verband haar eerdere voorstellen voor een Visumcode en het rondreisvisum²¹ intrekken.

Een sterkere speler op wereldniveau

Europa is nog steeds een baken van vrede en stabiliteit, maar we moeten onze eigen veiligheid nooit als vanzelfsprekend beschouwen. We moeten meer samenwerken op defensiegebied door gebruik te maken van alle instrumenten die ons ter beschikking staan, met inbegrip van de begroting van de EU. Er zijn voor de Europese defensie-industrie sterke zakelijke argumenten en veiligheidsargumenten om te innoveren en meer samen te werken. Het Europees Defensiefonds moet daarbij een belangrijke rol spelen. De Commissie zal voorrang geven aan de snelle invoering van het Fonds en aan het voorstel voor een ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie-industrie²².

Wij zullen onze betrekkingen met belangrijke partners als India en Latijns-Amerika blijven aanhouden en versterken. Om de banden met Azië op alle gebieden te versterken, zullen we voorstellen doen voor een strategie om de connectiviteit tussen onze continenten te verbeteren. Onze aloude banden met de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan zijn van grote waarde. We zullen ernaar streven dit partnerschap in 2020 te verlengen, het aan te passen aan de zich snel ontwikkelende mondiale context en te transformeren tot een sterke en moderne politieke alliantie. We zullen samenwerken om onze gemeenschappelijke belangen te bevorderen en een op regels gebaseerde versterkte wereldorde tot stand te brengen. Het historisch nucleair akkoord met Iran heeft de weg gebaad voor een vernieuwing van de bredere betrekkingen tussen de EU en Iran. We zullen ook meer doen om onze betrekkingen met Irak te verbeteren.

²⁰ Voorstel voor een richtlijn betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan (COM(2016) 378).

²¹ Voorstel voor een verordening betreffende de visumcode van de Unie (Visumcode) (COM(2014) 164). Voorstel voor een verordening tot vaststelling van een rondreisvisum en tot wijziging van de Schengenuitvoeringsovereenkomst en van de Verordeningen (EG) nr. 562/2006 en (EG) nr. 767/2008 (COM(2014) 163).

²² Voorstel voor een verordening tot instelling van een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie ter ondersteuning van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de EU (COM(2017) 294).

Een Unie van democratische verandering

Een Unie van democratische verandering is een centraal streven van deze Commissie. De Commissie heeft haar inspanningen om de dialoog met burgers aan te gaan aanzienlijk opgevoerd door 312 burgerdialogen te organiseren, door meer overleg te plegen met alle betrokkenen in het kader van onze agenda voor betere regelgeving en door een voorstel in te dienen tot herziening van het Europees burgerinitiatief²³, om dat toegankelijker te maken en het gebruik ervan te vereenvoudigen. We zijn nog geen jaar geleden van start gegaan met het Europees Solidariteitskorps²⁴, en nu al bieden we duizenden jonge mensen in de hele Europese Unie nieuwe kansen. Dit helpt onze jongeren om zich in te zetten voor de samenleving en om aan het begin van hun loopbaan hun kennis en vaardigheden te ontwikkelen. Voor het einde van het jaar moet het Solidariteitskorps nu een solide wettelijke basis krijgen.

Ook transparantie en verantwoording zijn kernelementen van democratische legitimiteit. De Commissie geeft het goede voorbeeld in haar omgang met belangenvertegenwoordigers en moedigt het Europees Parlement en de Raad aan snel tot overeenstemming te komen over het interinstitutioneel akkoord over een verplicht transparantieregister²⁵ voor alle drie de instellingen. We zullen constructief samenwerken met het Europees Parlement en de Raad om overeenstemming te bereiken over de voorgestelde wijzigingen van de comitéprocedureverordening²⁶ en over het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en stichtingen²⁷.

III. HET STREVEN VOOR 2015: EEN MEER VERENIGDE, STERKERE EN MEER DEMOCRATISCHE UNIE

Terwijl we onze agenda voor vandaag uitvoeren, moeten we ook al werken aan de Unie van morgen. Dit werkprogramma geeft een overzicht van het werk dat we gezamenlijk de komende veertien maanden moeten uitvoeren, maar stelt ook een aantal initiatieven voor die betrekking hebben op de langere termijn: 2025 en daarna.

Op 30 maart 2019 ziet een nieuw Europa van 27 het licht. Wij hebben de kans om vorm te geven aan dit nieuwe Europa. Slechts weinige weken later, in juni 2019, gaan de Europeanen naar de stembus. Onze werkzaamheden van nu tot die datum moeten ervoor zorgen dat dit nieuwe Europa dan aan hun verwachtingen voldoet en de resultaten oplevert die voor hen het belangrijkste zijn. Die doelstelling heeft de Commissie vastgelegd in de Routekaart naar

²³ Voorstel voor een verordening betreffende het Europees burgerinitiatief (COM(2017) 482).

²⁴ Voorstel voor een verordening tot vaststelling van het rechtskader van het Europees Solidariteitskorps (COM(2017) 262).

²⁵ Voorstel voor een Interinstitutioneel Akkoord inzake een verplicht transparantieregister (COM(2016) 627).

²⁶ Voorstel voor een verordening tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (COM(2017) 85).

²⁷ Voorstel voor een verordening tot wijziging van de verordening betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen (COM(2017) 481).

Sibiu, naar een meer verenigde, sterkere en meer democratische Unie²⁸. Die is nu ook opgenomen in de agenda die de leiders op de Europese Raad van 19 oktober hebben afgesproken en die moet leiden tot concrete resultaten op een op 9 mei 2019 in Roemenië te houden speciale top. De politieke bijdrage van de Commissie aan deze routekaart moet door middel van dit werkprogramma gestalte krijgen. Er moet nu actie worden ondernomen. Al deze toekomstgerichte initiatieven worden daarom al tijdens dit mandaat voorgesteld. De huidige Verdragen bieden mogelijkheden die tot dusver nog niet zijn benut, waardoor wij snel en ambitieus vooruitgang kunnen boeken.

We zullen samen met het Europees Parlement en de Raad, en ook met de nationale parlementen, deze routekaart bespreken en verder ontwikkelen, en gezamenlijk met deze initiatieven aan de slag gaan. Tijdens dat proces blijven we bouwen aan het democratische en inclusieve debat dat op gang is gebracht door het witboek over de toekomst van Europa²⁹ en de daarna verschenen discussienota's³⁰ waarin opties voor de belangrijkste gebieden zijn opgenomen. Iedere burger kan een bijdrage leveren aan de toekomst van Europa en directe feedback geven over de vraag hoe we samen verder moeten.

Een meer verenigde Unie

In de loop van de mandaatsperiode van deze Commissie zullen we alle nodige maatregelen treffen om de Schengenruimte van vrij verkeer uit te breiden tot Bulgarije en Roemenië, zodat deze landen dezelfde mogelijkheden hebben als andere lidstaten. Kroatië moet een volwaardige Schengenlidstaat kunnen worden zodra het aan alle criteria voldoet. Ook is het de bedoeling dat de euro de munteenheid wordt van de hele Europese Unie. De euro moet ons continent verenigen en niet verdelen. Hij moet meer zijn dan de munt van een selecte groep landen. Lidstaten die de euro willen invoeren, moeten dat kunnen doen. Daarom stellen wij voor een instrument voor toetreding tot de euro in het leven te roepen, dat technische en ook financiële bijstand biedt.

Het is duidelijk dat er tijdens de mandaatsperiode van deze Commissie en dit Parlement geen verdere uitbreiding komt, want geen van de kandidaten is daar klaar voor, maar we moeten alle landen van de Westelijke Balkan een geloofwaardig Europees perspectief bieden. Het vooruitzicht op het EU-lidmaatschap is een reële stimulans voor hervormingen en stabiliteit in de regio. In deze context zal de Commissie een strategie presenteren voor de toetreding tot de EU van Servië en Montenegro, aangezien deze landen van alle kandidaat-lidstaten op de Westelijke Balkan het verst zijn gevorderd.

Een sterkere Unie

Een sterkere Unie moet kunnen beschikken over passende financiële middelen om haar beleid uit te voeren. De Unie is de afgelopen jaren ingrijpend veranderd, en dat geldt ook voor de

²⁸ Gepresenteerd op 13 september 2017, samen met de intentieverklaring.

²⁹ Witboek over de toekomst van Europa (COM(2017) 2025).

³⁰ Discussienota over de sociale dimensie van Europa (COM(2017) 206), discussienota over het in goede banen leiden van de mondialisering (COM(2017) 240), discussienota over de verdieping van de economische en monetaire unie (COM(2017) 291), discussienota over de toekomst van de Europese defensie (COM(2017) 315), discussienota over de toekomst van de EU-financiën (COM(2017) 358).

uitdagingen waarmee zij wordt geconfronteerd. Onze Unie heeft een budget nodig dat ons kan helpen onze ambities te verwezenlijken. Het meerjarig financieel kader voor de periode na 2020 moet deze noodzaak weerspiegelen. Naast de onmiddellijke uitdaging van het vertrek van het Verenigd Koninkrijk is er de noodzaak dat de Unie de voordelen van nieuwe en opkomende technologieën in goede banen kan leiden, aan een volwaardige defensie-unie kan werken en vraagstukken op het gebied van veiligheid en migratie kan aanpakken. Nadat in het College (januari 2018) en door de leiders van de EU (februari 2018) besprekingen zijn gevoerd over de beleidsoriëntaties, zullen we mei volgend jaar een alomvattend voorstel voor de volgende meerjarige EU-begroting indienen, onder meer over de eigen middelen. Daarbij wordt rekening gehouden met de aanbevelingen van het rapport-Monti. Ons doel is de onderhandelingen over het nieuwe meerjarig financieel kader nog tijdens de mandaatsperiode van deze Commissie af te ronden. De nieuwe begroting zal ons helpen om tegemoet te komen aan de verwachting van de burgers dat de EU resultaten boekt voor de zaken die het belangrijkst zijn en die een bijdrage leveren aan de duurzaamheid op de lange termijn van de EU.

Wil Europa sterker zijn, dan moet het ook efficiënter worden. Europa moet in staat zijn om op een aantal beleidsterreinen sneller en doortastender op te treden, zodat burgers en bedrijven meer rechtstreekse voordelen ondervinden van het EU-recht. De Commissie zal derhalve aangeven hoe de EU kan gebruikmaken van de zogeheten „passerelle”-clausules in de huidige verdragen, die mogelijk maken dat in bepaalde gevallen voortaan wordt beslist met gekwalificeerde meerderheid in plaats van met eenparigheid, mits alle staatshoofden en regeringsleiders daarmee instemmen. We zullen dat doen voor aangelegenheden betreffende de interne markt, alsook voor bepaalde buitenlandspolitieke besluiten. Zo kunnen we waarborgen dat de Unie een sterke mondiale speler wordt die werkelijk gewicht in de schaal legt, en tegelijkertijd bijzondere aandacht schenken aan de consistentie en efficiëntie van die besluiten.

Ten slotte moet een sterker Europa ook zijn burgers beschermen en ervoor zorgen dat terroristen voor de rechter worden gebracht. We zullen daarom voorstellen het takenpakket van het nieuwe Europees Openbaar Ministerie uit te breiden met de bestrijding van terrorisme, in de aanloop naar een specifieke top van de leiders over veiligheidsvraagstukken, die in september 2018 in Wenen moet plaatsvinden.

Een meer democratische Unie

We moeten een democratische sprong voorwaarts maken om in te spelen op de zorgen en verwachtingen van de burgers. Allereerst moeten we ervoor zorgen dat de verkiezingen voor het Europees Parlement meer gaan inhouden dan de som van de nationale campagnes en verkiezingen in de afzonderlijke lidstaten. Het eerder genoemde voorstel van de Commissie om de Europese politieke partijen effectiever te maken, is een belangrijke stap in deze richting. Het weerspiegelt de innovatie die ook tot uiting kwam in het concept van „Spitzenkandidaten”, dat tot de huidige Commissie en haar leiderschap heeft geleid. Op de middellange termijn moeten wij doorgaan met ons idee om transnationale lijsten in te voeren, als manier om de Europese verkiezingen nog Europees en democratischer te maken. Ook

wanneer we nadenken over institutionele hervormingen die de Unie democratischer en efficiënter kunnen maken, moeten we het idee in gedachten houden om te streven naar één voorzitter van zowel de Europese Raad als de Commissie. De Europese Unie is zowel een Unie van lidstaten als een Unie van burgers. Eén voorzitter weerspiegelt deze tweevoudige legitimiteit van de Unie.

De Commissie zal ook haar standpunt kenbaar maken over de mogelijke aanstelling van een permanente Europese minister van Economische Zaken en Financiën. Dit standpunt zou de efficiëntie van de beleidsvorming bevorderen, doordat een en dezelfde persoon zowel de economische beleidsvorming als belangrijke begrotingsinstrumenten in de EU en de eurozone zou coördineren. De democratische verantwoording zou worden versterkt als deze functie wordt gecombineerd met de post van vicevoorzitter van de Commissie. Parallel hiermee zullen wij verkennende werkzaamheden uitvoeren voor de mogelijke ontwikkeling van een veilig activum voor de eurozone.

De Unie moet, om meer aandacht te kunnen schenken aan belangrijke zaken, beschikken over de juiste instrumenten om democratisch en doelmatig op te treden waar en wanneer dat nodig is. Voortbouwend op het werk dat de Commissie al eerder heeft verricht, moeten we ermee doorgaan grote zaken groot aan te pakken. Dit houdt in dat we niet alle aspecten van het dagelijks leven van de burgers moeten reguleren. Wij moeten er serieus over nadenken minder te doen, maar dan wel efficiënter, en bevoegdheden terug te geven aan de lidstaten waar dat zinvol is. Op basis van het werk van de door eerste vicevoorzitter Timmermans te leiden taskforce, zoals aangekondigd in de Staat van de Unie, zal de Commissie haar ideeën presenteren over het streven naar meer subsidiariteit en evenredigheid en betere regelgeving, om ervoor te zorgen dat we alleen daar optreden waar de EU meerwaarde biedt.

De toekomst van Europa is afhankelijk van ons vermogen om de gemeenschappelijke waarden hoog te houden die ons samenbinden: de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten. De eerbiediging van de rechtsstaat houdt in dat er een onafhankelijke rechterlijke macht moet zijn, die vrij is van politieke controle. Dat is een voorwaarde voor een samenleving waarin vrede, vrijheid, tolerantie, solidariteit en recht heersen. De eerbiediging van de rechtsstaat is ook onmisbaar voor duurzame en eerlijke groei en voor het vertrouwen in Europa. We zullen daarom een initiatief presenteren om de handhaving van de rechtsstaat in de Europese Unie te versterken.

IV. BETERE RESULTATEN IN DE PRAKTIJK — BETERE REGELGEVING, BETERE UITVOERING EN BETERE HANDHAVING

Het is nu meer dan ooit noodzakelijk dat beleid goed wordt voorbereid en geëvalueerd en met feiten wordt onderbouwd. Bij elke beslissing en elk voorstel moet op gestructureerde en alomvattende wijze rekening worden gehouden met alle beschikbare feiten. Er staat zoveel op het spel en de uitdagingen zijn zo complex, dat een andere aanpak ondenkbaar is. Het principe betere regelgeving ligt daarom ten grondslag aan alle werkzaamheden van de Commissie; zo wordt gewaarborgd dat onze voorstellen zijn gebaseerd op de beste beschikbare informatie. We hebben ons het afgelopen jaar aanzienlijk meer ingezet om actief samen te werken met

maatschappelijke organisaties, wat de legitimiteit en de kwaliteit van ons werk zeer ten goede komt. Wij blijven ernaar streven alleen daar op te treden waar dat noodzakelijk is en meerwaarde biedt.

Niettemin blijven zelfs de beste voorstellen zonder gevolg als de lidstaten ze niet omzetten in hun nationale voorschriften en correct en doeltreffend uitvoeren in de praktijk. De Commissie heeft als hoedster van de Verdragen de belangrijke taak om ervoor te zorgen dat dit naar behoren wordt gedaan. De Commissie heeft er eind 2016 voor gepleit om inbreuken strategischer aan te pakken en zo te zorgen voor betere naleving van de EU-wetgeving³¹. Het beleid in dezen stelt ons in staat ons te richten op systeemproblemen waarbij handhavingsmaatregelen echt een verschil kunnen maken. Zo kan ervoor worden gezorgd dat de regels sneller worden nageleefd wanneer dat van belang is. Doeltreffende handhaving van de al bestaande EU-wetgeving is net zo belangrijk als het ontwikkelen van nieuwe wetgeving. De lidstaten moeten zich verantwoordelijk voelen voor de naleving en handhaving van de regels die zij zelf gezamenlijk hebben ingevoerd. Wij zijn vastbesloten om het vorig jaar met het Europees Parlement en de Raad gesloten Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven³² volledig uit te voeren.

In het kader van haar beleid ten aanzien van inbreuken zal de Commissie steun blijven verlenen aan de lidstaten en met hen blijven samenwerken om ervoor te zorgen dat de EU-regels doeltreffend en coherent worden toegepast. De Commissie zal er door middel van het Europees semester mee doorgaan de modernisering van de handhavingsautoriteiten aan te moedigen, zo nodig via specifieke wetgeving. Ook zal de Commissie de lidstaten blijven helpen bij het verbeteren van de doeltreffendheid van hun nationale rechtsstelsels en het bestrijden van corruptie door middel van het Europees semester, en hervormingen op het gebied van justitie en justitiële opleiding blijven ondersteunen met EU-middelen, inclusief het EU-scorebord voor justitie. De ondersteuningsdienst voor structurele hervormingen zal ondersteuning op maat blijven bieden om de lidstaten te helpen hun instellingen effectiever te maken, hun governancekaders te versterken en hun overheidsdiensten beter te laten functioneren, en bovendien zijn activiteiten uitbreiden tot meer sectoren en meer lidstaten.

De Commissie zal er speciaal op letten dat onafhankelijke administratieve instanties of inspectiediensten voor de uitvoering van de EU-wetgeving adequaat zijn uitgerust en beschikken over de nodige onafhankelijkheid om hun taak te kunnen vervullen. Dit geldt voor de nationale mededingingsautoriteiten, de nationale regelgevende instanties voor elektronische communicatiediensten en de energiesector, alsmede de regelgevende instanties voor de spoorwegen, de nationale financiële toezichthoudende instanties en de nationale autoriteiten voor gegevensbescherming.

Wij zullen ook in partnerschapsverband met de nationale autoriteiten blijven samenwerken via verschillende netwerken. Dit betreft onder meer het Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie, dat de Commissie en de nationale regelgevende

³¹ Mededeling „EU-recht: betere resultaten door betere toepassing” (C(2016) 8600).

instanties assisteert en adviseert bij de uitvoering van het regelgevingskader van de EU voor elektronische communicatie. Evenzo zullen we samenwerken met het Europees Mededingingsnetwerk, dat bijdraagt tot een doeltreffende en coherente toepassing van de mededingingsregels. Dezelfde aanpak volgen we ten aanzien van het netwerk van de Europese Unie voor de tenuitvoerlegging en handhaving van de milieuwetgeving, dat een belangrijke rol speelt door de uitwisseling van goede praktijken op het gebied van de handhaving van het milieu-acquis en de naleving van de minimumnormen voor inspecties te vergemakkelijken. Het recente pakket inzake naleving en steun, met name de Single Digital Gateway, zal burgers en bedrijven helpen ten volle gebruik te maken van de kansen die de eengemaakte markt biedt.

Het nieuwe EU-kader voor gegevensbescherming brengt solide gemeenschappelijke normen voor gegevensbescherming, die afgestemd zijn op het digitale tijdperk. Burgers en bedrijven zullen profijt hebben van voorschriften die zowel krachtige bescherming bieden als mogelijkheden scheppen voor innovatie op de digitale eengemaakte markt. De Commissie zal richtsnoeren opstellen om burgers, bedrijven en overheidsdiensten te helpen bij de voorbereidingen op het van kracht worden van de nieuwe regels in mei 2018. Wij zullen daarbij nauw samenwerken met het nieuwe Europees Comité voor gegevensbescherming, het gemeenschappelijk orgaan waarin de nationale autoriteiten voor gegevensbescherming samenwerken, dat op 25 mei 2018 met zijn werkzaamheden begint.

Wij zullen blijven streven naar nauwere samenwerking met het Europees netwerk van ombudsmannen, dat door de Europese Ombudsman wordt gecoördineerd. Dit netwerk van nationale en regionale ombudsmannen bevordert goed bestuur bij de toepassing van het EU-recht op nationaal niveau.

V. CONCLUSIES

De komende zestien maanden heeft Europa de kans om op te treden en daarbij ook effect te sorteren. Het werkprogramma van de Commissie voor 2018 is gebaseerd op het momentum dat we al hebben bereikt. Het presenteert een gerichte agenda om de tien prioriteiten en de strategieën die eraan ten grondslag liggen, te realiseren. 2018 wordt een cruciaal jaar voor Europa. Het is zaak concrete resultaten te boeken ten behoeve van onze burgers. Daarop is onze agenda gericht. We zullen ervoor zorgen dat de maatregelen die we voorstellen eenvoudig zijn en gemakkelijk te begrijpen, en een toegevoegde waarde bieden, zodat de burgers het verschil in hun dagelijks leven ervaren.

De gezamenlijke verklaring over de wetgevingsprioriteiten van de EU, die de voorzitters van de drie instellingen afgelopen december hebben ondertekend, is nuttig gebleken om snel vooruitgang te boeken met de belangrijkste en meest urgente wetgevingsdossiers. Wij zouden graag met de drie voorzitters tot een akkoord komen over een nieuwe gezamenlijke verklaring, om het Europees Parlement, de lidstaten en de Commissie op één lijn te brengen.

De Commissie zal intensief samenwerken met het Europees Parlement en de Raad om de voorgenomen resultaten te verwezenlijken voordat de burgers in 2019 naar de stembus gaan.

Europa zal niet worden beoordeeld op het aantal richtlijnen en verordeningen, maar op het tastbare resultaat dat ons beleid voor de burgers oplevert. Dit werkprogramma biedt de grondslag voor dit gezamenlijke Europese streven.